

PODMANICZKY
SZILÁRDKöltő
a fényképésznél

Hosszú, borús napok teltek el, mióta a költőt levélben értesítették, hogy sürgősen küldjön egy portrét, mert a tisztelt szerkesztő úr a „pofalemez” híján nem hajlandó a kötetet kiadni. Ezt azzal indokolta, hogy az arc, a szempár személyesebbé teszi a költészetét.

„Ha esetleg kancsal lennék, kopasz és mosolygás közben kiderülne, hogy hiányzik az első két fogam, az Édes Olvasó minden bizonnyal rögvést szívére emelne. De azért hamarosan küldöm azt a képet, hogy jobban nézzek ki” — írta a költő a válaszlévéiben.

A rossz, pontosabban pocskó, zivataros, párás, hideg, azaz agyhűtő időjárás miatt nem is tett egyebet a költő, mint napok óta evett. Hízott és váltakozó intenzitással előtörő gyomorrontását ápolgatta, aludni nemigen tudott és úgy lógott arcáról a bőr, akárha csupán két szeggel lenne az homlokára erősítve. Kék szeméi mély árokban ültek, ahogyan a Kaszpi mélyföldről tekint ki a tenger.

— Na, mindegy, ami mulandó, az jobb, ha eleve rosszul néz ki — mondta magában és piros ballonjában elindult a fényképész felé.

Az eső kivédhetetlen unalmassággal permetezett, az esőcsatornák bádóg zaja finoman keveredett a léptek tocsogásával — mintha minden csapat nyitva felejtettek volna az álmatag városiakok.

— Tiszteletem, költő úr — mint harsány papagáj szól a fényképész — mi járatban?

— Egyet találgathat, de ha téveszt, ingyen kérem a portrét — magyarázta a költő, s körbenézett a falon síkban lógó pucér hölgyeken — ez is művészet!

— Ó, értem én a tréfát, költő úr, de még mennyire értem. De rákontrázok; ha leportrézhatom nem kérek egyebet, minthogy írjon nekem szonettet a szépségről, meg benne legyen a hiábavalóság is.

— Rendben, gyűjts be a lámpákat!

A költő leült a kényelmetlen faszékre, szemben a vakító izzókkal. A fényképész „belötte” a fejét, hogy a lehető legtermészetlenebb testtartással mutassa félprofilját. Úgy kitekerde a nyakát, mintha éppen zuhanna a Parnasz-szusról — „A megszedült tetőfedő arcma” — gondolta a költő — „Néz majd az Édes Olvasó, hogy mögöttem a bálnamintás tapéta mit keres és én mit keresek itt, és nézi, hogy ez az a fej, amelyből elősorjáltak az állítások, a kérdések, a metaforák és közhelyek. De Isten ne adj”, hogy no, fiam, így néz ki egy költő, így pózol ebben az irodalmi ülésben: könyvespolc előtt nyakkendőben, cigarettával a szájában, jobb mancsa az írógépen, csak a glória szorult a fejére, mint egy elrepült gumiabroncs — hát ezt ne, ne *mán*.”

De már késő volt, a gép kattant, az arc felkiáltott, szelíden, de fájdalmasan.

Búcsúzóul még, vagy emlékeztetőül az esőben halk szívveréssel távolodó költő után kiáltott a fényképész:

— Hé, a szonettet ne felejtse!

DARVASI
LÁSZLÓ

Hogy néz ki a szerző?

Hosszú idő óta az évi lírai termés reprezentáns válogatása a *Szép versek* című kötet, mely azonban nemcsak a verseket, hanem a költők abc-sorrendbe szedett, lap nagyságú fotóit is tartalmazza. A versek mellett tehát ott az alkotó arca, egy jellemző mozdulata. Már most érdeklődve nézgetjük e képeket, Költészet napján, miközben mindenféle szempontokat keresünk.

Korábban nagy divat volt például a cigaretta. A cigaretta-
tázó költő, enyhe deviancia, kék füsttel táplált elvontság... De most kevesen cigarettáznak, mindössze négyen: *Agh István, Kartal Zsuzsa, Kiss Benedek és Parancs János*.

Három poétán van ellenben kalap, köztük az elsőkötetes, gyönyörű haikukat író *Babics Imrén*, a Szegedet nemrég megjárt, hatalmas életművű s Londonban letelepedett *Határ Győzőn*, és a „legmegkomponáltabb” fotójú *Zalán Tibor*on.

SZÉP
ERNŐ

Szonett

Te nem szoktál a zongorához állni

Az elhagyott szobába délután

És oktan tünődve és sután

Egy ujjal a billentyűkön sétálni?

Én a kottához fájdalom nem értek,

Csak babrálok fehéren, feketén,

Ilyenkor muzsikus lehetek én

S szerzek magamban végtelen zenéket.

A hurok közül tündérek felelnek,

Képzelt világnak emléke lehel meg,

Mult bánat cseng, derengő gyönyör sir, ri,

Eltört szavai révült, ájult kéjnek,

Álmodott halálsikolya az éjnek,

Minden... a szívem... nem tudom leírni.

Zenei naptár

Egyetemek hangversenye

Saint-Exupery óta tudjuk, hogy a szeretet ünneplőbe öltözteti a szíveket és segít „megszelídíteni” a másikat. Barátságot tehát jól lehet zenével ápolni, mert az alélek szépséges öltözte és mert a műsák mindenkor szelídek, hiszen „inter arma silent” — hallgatnak a vizsály idején. Vasárnap este a JATE aulájában énekeszenés találkozó volt a *göttingeni és szegedi egyetemisták részvételével* egy, már beindult és gyümölcsöző kapcsolat eredményeként, és — reméljük — láncszemeként.

Az első szó a vendéglátóké volt: a szegedi egyetemi kórus *Gyúdi Sándor* vezényletével énekelt. Minden valamirevaló énekkar saját arcú hangzásvilág. Ok is azok, s az első ütemek mindig azzal telnek el, hogy illeszkedem világukba. Ha a szláv kórusok jellemzője a zúgva zengő basszusbázis, olykor érdes, de sokszínű felépítménnyel, úgy az egyetemiek „antiszlávnak” mondhatók, azzal a fenntartással, hogy a sokszínűség nekik is sajátjuk. A hangzáskép magja feljebb tolódott, tiszta és csengő magasság, vasalt-elegáns dallamvezetés, mindenfajta szertelenség kerülése — ezek egyszersmind azok az éretnyek, amelyek jól kamatoznak egy *Saint-Saens* kórusműben és sikerre viszik *Alfvén* Este című szerzeményét (mely egyébként Kodály-asszociációkat keltett bennem, lehet, csak azért, mert az estvéli eszköztárhoz a zűmmögés kötelezően hozzátartozik). Kiemelkedő sikere volt a Norvég lányoknak, magam ezúttal kissé fáradt-

nak éreztem a megvalósítást, úgy vélem, *Weöres—Kodály* északi lányai huncutabbak annál, mint amennyi most a pára- és ködfüggöny mögül kitépszett.

A göttingeni vendégek az énekkaron kívül hangszereket is hoztak, a vonós-együttes előadásában először *Sosztakovics* 110. számú kamaraszimfóniáját hallottuk. Annak ellenére, hogy néhány pontatlanság, melléltónálás figyelmzettett arra, hogy amatőr együttesrel állunk szemben, a *darab egésze mindnyájunkra lenyűgöző* hatást tett. A lassú tétel sűrű gyász, győtrő kérdései, a feltámadó remény tétova fénye, az Allegretto keserű scherzo-duhajtsága mögött mély muzikalitás rejlett. Az ünneplés jelentős része *Ingolf Helm* karnagynak szólt, aki számunkra kissé szegletes kézmozdulatával, de a zenélés inspiratív erejével irányította együttesét.

Aztán szólófuvalát hallottunk: *Antje Helm* *Fukushi-*

ma darabját játszotta — bátran és meggyőzően ábrázolt egy sajátos világot, ahol szemlélődés és indulat lépnek zenés viszonyba egymással. *Rudolf Mauersberger* professzor vegyes kari műve Jeremiás prófétát idézve az 1945-ös Drezdát siratja. A vendég énekkar a szegedinél testesebb férfihangzással, jól artikulált szöveggel, puritán felfogásban, de mindvégig sűrű érzelmi töltéssel énekelt.

Joseph Haydn „in tempore belli”, a napóleoni fenyegetettség idején írta szépségs kompozícióját — az Üstodobmisét. Nyilván többszörös jelkép volt abban, hogy a német és magyar fiatalok, énekesek és hangszerekek együtt adták elő az Agnus Deit, nem is egyszer, de váltott karnagyokkal egymás után kétszer, és hogy éppen ezt a tételt, amelynek zárószavai emberi létünk elmúlhatatlan mottóját jelentik: „dona nobis pacem” — adj nekünk békét!

Meszlényi László

Muzsika Suzuki módra

Tegnap délután a Deák gimnáziumban a *Jordan Strings* és a *Seer Strings* (Nagy-Britannia) gyermek-együttese adtak nagy sikerű koncertet.

A kis muzsikusok az Alföld Tours meghívására egy ausztriai turnéről érkeztek Magyarországra. Vezetőik: *Eliane Jordan* és *David Short*, a híres Suzuki-mód-

szer szerint tanítják a növendékeket muzsikálni. A Japánban honos módszert is bemutatták. A szegedi koncertre is főleg szakembereket, zenetanárokat hívtak meg a szervezők, hogy ismerkedhessenek a Suzuki-val, mely sokkal több játékoságot, improvizációt engedélyez a muzsikusoknak, mint a jól ismert Kodály-módszer.

Bolygónk — az egészségünk

Az április 7-ei Egészségügyi Világnap témája: a környezetegészségügy és globális környezetvédelem volt. Alábbi írásunk is e témával, a Föld valamennyi lakóját veszélyeztető környezeti problémákkal foglalkozik.

Ma már bizonyítható, hogy egyre több betegség azokból a károsodásokból származik, amelyeket az ember okozott környezetében. Közismert, hogy emberi beavatkozás bolygónkon az ozonréteg fogyása, a savas esők megjelenése, az éghajlati változások, a különböző kémiai szennyeződések növekedésében is mutatkozik. Nyilvánvaló, hogy egy kohókkal, erőművekkel, vagy acélgyárakkal körbe telepített ipari település sokkal több veszélyes kémikáliát bocsát ki az atmoszférába, mint egy mezőgazdasági település, ahol természetes gazdálkodás folyik. Az energiatermelést és -fogyasztást rutin jelleggel felelőssé teszik a levegő szennyezésért. Ez így is van. Azt föltételezni azonban, hogy az olyan környezetkímélő, tiszta alternatív energiaforrások, mint amilyenek a naperőművek, vagy a szél-erőművek, hamarosan legyőzők a szén- és olajtüzelést, merőben a vágyak világát jelentik.

Az Egészségügyi Világszervezet legutóbbi adatai azt mutatják, hogy a kén-dioxid kiáramlás ténylegesen 4 százalékkal nő éven-

ként világszerte, amely ugyanolyan mértékű, amilyen a világ energiafogyasztásának növekedése. A városiakok számára ez komoly hatást jelent a légzőszervekre, és nagyon magas koncentrációban még halálos is lehet. Időközben a savas esők a lomboszat elvesztését és a fák pusztulását okozzák, míg a tavak szennyeződése megöli a vizék élővilágát, a kemikáliák beszívárognak a talajba és a forrásvizekbe. A savas eső nem ismer országhatárokat, és a szelek elvihetik 100-1000, vagy akár több ezer km-re is attól a helytől, ahol keletkeztek. Századunk végére a természeti egyensúly felborul, elsősorban az energiafogyasztás óriási mértékű növekedése miatt (1900 és 1986 között 12-szeresére növekedett). Globális méretű megleghatás kezd kialakulni. A globális felmelegedés és az ozonréteg fogyása a legnagyobb csapást jelentheti a Föld egész eddigi történetében. Ha az általános felmelegedés fokozódik, a sarkvidékek jégtakarói megolvadnak és megemelik az óceánok vízszintjét.

Szakemberek szerint elképzelhető, hogy a tropikus betegségek területe áttolódhat a földrajzi pozíciók változásainak megfelelően. Tulajdonképpen a rossz hír az, hogy ilyen vagy olyan formában globális éghajlatváltozásnak nézünk elébe. A jó hír pedig az, hogy tudomásunk van erről és lehet, sőt kell profitálni ebből az ismeretből. Minden kis erőfeszítés segítség.

Dr. Kecse Nagy László